

Autismi- ja Aspergerliiton jäsenyhdistykset

Autismin kirjon pohjalaiset ry
Autistien ja Rett-henkilöiden Tuki ry
Espoon Autismi- ja Aspergeryhdistys ry
Ella ry / Erityislasten Loimaan ja aluekerho ry
Etelä-Karjalan Autismi-, Dysfasia- ja MBD-yhdistys ry (EKADYM)
Etelä-Savon ADHD-autismi- ja dysfasiayhdistys ry
Finlands Svenska Autism- och Aspergerförening rf
Helsingin Autismi- ja Aspergeryhdistys ry
Itä-Savon Puatti ry
Kanta-Hämeen Asperger-, Autismi-, Dysfasia- ja MBD-yhdistys, HYMY ry
Keski-Pohjanmaan Autismi- ja Aspergeryhdistys ry
Keski-Suomen autismiyhdistys ry
Kymenlaakson Autismi-, Asperger-, Dysfasia- ja ADHD-yhdistys AADA ry
Kymenlaakson Autismiyhdistys ry
Länsi-Uudenmaan autismi- ja aspergeryhdistys ry
Oulun läänin Autismi- ja Aspergeryhdistys ry
Pohjois-Karjalan AKIVA ry
Pohjois-Savon neurologiset erityisvaikeudet ja autismikirjoiyhdistys (EIJISVEIKEET) ry
Päijät-Hämeen Autismi- ja Aspergeryhdistys ry
Salon alueen autismiyhdistys ry
Satakunnan Autismi-, MBD- ja Dysfasiayhdistys SAMDY ry
Suomen Autismiyhdistys ry
Tampereen seudun Aspergerin syndrooma- ja Autismiyhdistys ry TSAU!
Turun seudun Autismi- ja Aspergeryhdistys ry
Turun Seudun Dysfasia-, MBD- ja Autismiyhdistys ry (DyMA)
Vantaan Autismi- ja Aspergeryhdistys ry
Varkauden Seudun Wamdy ry (autismi-, MBD- ja dysfasiayhdistys)
Ylä-Savon Autismi- ja Aspergeryhdistys ry

Jäsenyhdistysten yhteystiedot: katso www.autismiliitto.fi

AUTISMI- JA ASPERGERLIITTO RY

Autismi- ja Aspergerliitto ry:n päämääränä on yhteiskunnallisten muutosten avulla edistää autismin kirjon henkilöiden perusoikeuksien toteutumista.

Autismi- ja Aspergerliiton pääasiallisia tehtäviä ovat

- edunvalvonta
- yhdistystoiminnan tukeminen
- tiedotus
- ohjaus ja neuvonta
- kirjastopalvelu
- koulutustoiminta.

Autismi- ja Aspergerliitto ry

Kaupintie 16 B
00440 Helsinki
Puh. (09) 7742 770
Faksi (09) 7742 7710

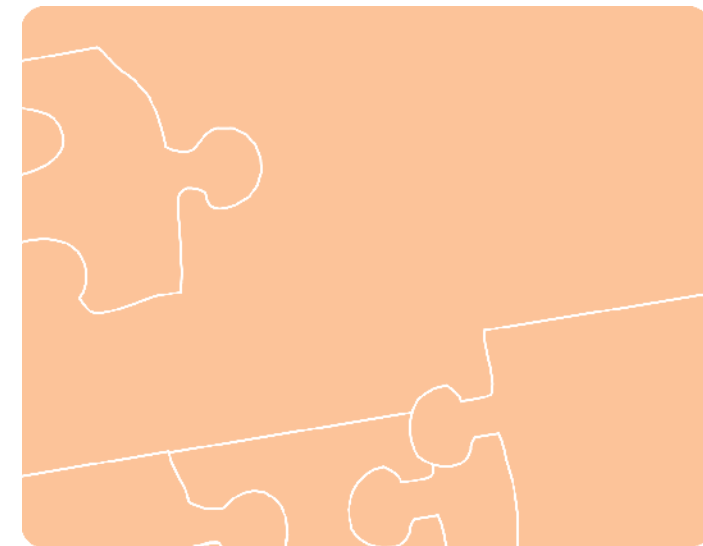
Kaakkois-Suomen aluetoimisto

Kauppamiehenkatu 4
45100 Kouvola
Puh. (09) 7742 7771

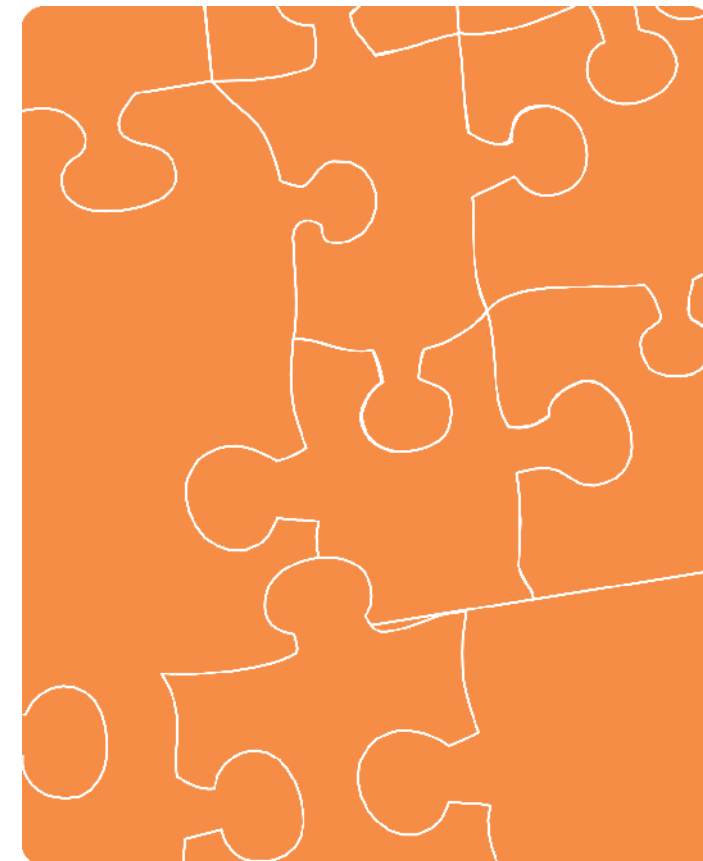
Pohjois-Suomen aluetoimisto

Kumppanuuskeskus
Isokatu 47
90100 Oulu
Puh. (09) 7742 7791
www.autismiliitto.fi

6. painos_n (9/2008)

Autismin kirjon varhaiskuntoutus

AUTISMIN KIRJO

Autismi on neurobiologinen keskushermoston kehityshäiriö, joka aiheuttaa vaihtelevia toimintarajoitteita. Autistisilla henkilöillä aistien välittämä tieto ja sen tulkinta on yksilöllistä ja tavallisesta huomattavasti poikkeavaa. Häiriö huomataan useimmiten lapsen kehityksen siinä vaiheessa, kun hänen pitäisi alkaa opetella vuorovaikutustaitoja.

Autistinen henkilö kommunikoi poikkeavasti, ja hän ajattelee, ymmärtää ja mieltää asioiden merkityksiä ja ympäristöään eri tavalla. Käyttäytymisessä havaittavia piirteitä ovat mm. rajoittunut tai stereotyyppinen käytös, puutteellinen tai poikkeava sosiaalinen vuorovaikutus ja kommunikatio sekä erilainen tapa reagoida aistiärsyksiin.

Autismin kirjoon kuuluvat autismin lisäksi Aspergerin ja Rettin oireyhtymät. Autismin kirjon henkilöitä on Suomessa yhteensä arviolta 50 000.

Perustiedon, tuen ja koulutuksen tarve on suuri. Aspergerin oireyhtymän tarkemman tunnistamisen ja diagnostiikan myötä julkisen sektorin (sosiaali-, terveys- ja opetustoimi) tiedontarve kasvaa jatkuvasti. Autismin kirjoon kuuluvien henkilöiden diagnosointi, kuntoutus ja yhteiskunnan heille tarjoamat palvelut vaihtelevat suuresti eri puolilla Suomea.

VARHAISKUNTOUTUS

Varhaiskuntoutuksella ja -kasvatuksella tarkoitetaan niitä yksilöllisesti suunniteltuja toimenpiteitä, joiden avulla tuetaan lapsen kehitystä. Varhaiskuntoutuksen tavoitteina ovat ikätason mukaiset taidot ja toimintakyky eri osa-alueilla. Olennaista on myös vanhempien ohjaaminen lapsensa kehityksen tukemiseen perheen arjessa.

Mitä varhemmin lapsen kuntoutus aloitetaan, sitä tuoksellisempaa se on. Autismin kirjoon kuuluvan henkilön toiminnallisuutta voidaan varhaiskuntoutuksella edistää merkittävästi. Kasvatuksellinen kuntoutus toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä lapsen omassa elinympäristössä.

Autismin kirjon lapsi tarvitsee tiivistä kuntoutusta, joka edellyttää hyvää ja kiinteää yhteistyötä perheen, päivähoiton tai koulun henkilökunnan ja muiden ammattilaisten kanssa.

LAADUKKAAN VARHAISKUNTOUTUKSEN EDELLYTYKSIÄ

- varhainen puuttuminen
- vanhempien mukanaolo arvioinnissa ja kuntoutuksessa
- tavoitteellinen, yksilöllinen kuntoutussuunnitelma
- ammattitaitoinen henkilökunta
- peruskoulutus
- perehtyneisyys autismin kirjoon ja kuntoutukseen
- oma kiinnostus ja motivaatio
- riittävät tilat ja välineet
- toimiva suunnittelu ja jatkuva arviointi
- selkeä työnjako ja yhdessä sovitut toimintaperiaatteet ja säännöt
- kyky antaa palautetta ja ottaa sitä vastaan
- joustava moniammatillinen yhteistyö.

SANASTOA:

AAC-menetelmät: kommunikointia tukevat ja korvaavat menetelmät, esimerkiksi kuvat, viittomat, bliss-symbolit

Cars, Varsu, Portaat, PEP-R ja CHAT: erilaisia arviointimenetelmiä autismin kirjon kuntoutusta suunniteltaessa ja arvioitaessa

Jakaminen: tieto lisäänny jaettaessa

Kasvatuksellinen kuntoutus: tavoitteellista arjen taitojen oppelua

Kirjaaminen: esim. Verso, Porttikirja ja reissuvihko, joiden avulla tieto välittyy samanlaisena kaikille asianomaisille

Koriohjelmat: tapa jäsentää säännölliset, yksilölliset ja tavoitteelliset oppimistuokiot; sopivat myös sosiaalisten taitojen oppeluluun

Kotikäynnit: myös ammattilaiset liikkuvat

Käsikynkkä: vanhempien ja lasten välisen vuorovaikutuksen tukeminen yhteisen toiminnan kautta

Liikunta: kuuluu kaikille lapsille, tukee kuntoutusta

Musiikki: monesti tukena kommunikaatiossa

Perheperustainen kuntoutus: kasvatuskumppanuus

Terapiat: terapeuttien ammattitaito osaksi lapsen arkea

Strukturointi: ajan, paikan, tilan, henkilöiden ja toiminnan jäsentäminen

Vertaistuki: kokemusten ja keinojen jakamista; tärkeää jakamisen kannalta

AAPON PÄIVÄ

4,5-vuotiaan Aapon päivä on suunniteltu kuntoutuspalaverissa yhdessä eri toimijoiden kanssa niin, että kuntoutuksen eri elementtien tavoitteet toteutuvat normaalissa päiväjärjestyksessä. Päiväjärjestys visualisoidaan lapsen yksilöllisen kommunikaation mukaisesti.

7.00	Äiti herättää Aapon
7.10	Päiväohjelman läpikäyminen Ä (<i>äiti</i>)
7.15	Aamutoimet ohjelman mukaan Ä/I (<i>isä</i>)
7.25	Puuha-Pete
7.45	Autolla päiväkotiin I
8.00	Päiväkodin päiväjärjestys LTO (<i>lastentarhanopettaja</i>)
8.15	Aamupala LTO
8.30	Aamupiiri LTO/A (<i>avustaja</i>)
8.50	Omaavalintainen leikki A
9.00	Koritehtävät A/LTO/PT (<i>puheterapeutti</i>)
9.30	Ulos, vapaata aikaa LH (<i>lastenhoitaja</i>) / A strukturoitu leikkiharjoitus
10.45	Sisään – <i>pöytäjärjestäjä</i> LH
11.00	Lounas, maistaminen lusikkakuvien avulla A
11.30	Musiikkituokio A/MT (<i>musiikkiterapeutti</i>)
11.45	Päiväunet
13.30	Pienryhmätoiminta LTO/A
14.00	Välipala LH/A
14.30	Ulos – strukturoitu leikki LTO/A
16.15	Isä hakee
16.30	Kotiin ja iltaohjelman tarkistus I valittu leikki S (<i>sisko</i>)
16.45	Pöydän kattaminen Ä/TT (<i>toimintaterapeutti</i>) lastenohjelmat
17.50	Päivällinen ulkoilu, ohjattu leikki ja vapaa-aikaa Ä/I/S
19.30	Iltapala Ä/I iltatoimet ja huomisen ohjelma
20.00	Hyvää yötä!